शिखाभिर्ज्वालाभिः ॥ १० ॥ किंचिदधिकंवर्षाणांशतं संवर्तकः प्रलयहेतुःपरोवायुर्वाति तदारजसावृतंखंधूम्रंभवति ॥ ११ ॥ रभसस्वनैः ती व्रगर्जितैः ब्रह्मांडविवरांतरंब्रह्मांडविवरमध्यगतंविश्वमेकोदकमेकार्णवोदकव्याप्तंभवति ॥ १२ ॥ उदप्लुवेउदकेनाप्लाविते सति प्रलयत्वायअभावाय ॥१३॥१४॥१५॥ भूतादिस्तामसोऽहंकारः गुणैर्वृत्तिभिःसह ॥१६॥अव्याकृतंप्रधानम् ॥१७॥ तस्यतुलयोनास्तीत्याह नतस्येति कालावयवैरहोरात्रादिभिः गुणाःभावविकाराः परिणामः विपरिणामः अव्यक्तमस्तित्वविकारशून्यम् नित्यंसर्वदैकरूपम् वृद्धिरहितमित्यर्थः अव्य

उपर्यधःसमंताच्चशिखाभिर्वह्निसूर्ययोः ॥ दह्यमानंविभात्यंडंदग्धगोमयपिंडवत् ॥ १० ॥ ततःप्रचंडपवनो वर्षाणामधिकंशतम् ॥ परःसंवर्तकोवातिधूम्रंखंरजसावृतम् ॥ ११ ॥ ततोमेघकुलान्यंगचित्रवर्णान्यनेकशः ॥ शतंवर्षाणिवर्षंतिनदंतिरभसस्वनैः ॥ ततएकोदकंविश्वंब्रह्मांडविवरांतरम् ॥ १२ ॥ तदाभूमेर्गंधगुणंग्रसंत्यापउदप्लुवे ॥ ग्रस्तगंधातुपृथिवीप्रलयत्वायकल्पते ॥ १३ ॥ अपांरसमथोतेजस्तालीयंतेऽथनीरसाः ॥ ग्रसतेतेजसोरूपंवायुस्तद्रहितंतदा ॥ १४ ॥ लीयतेचानिलेतेजोवायोःखंग्रसतेगुणम् ॥ सवैविशतिखंराजंस्ततश्चनभसोगुणम् ॥ १५ ॥ शब्दंग्रसतिभूतादिर्नभस्तमनुलीयते ॥ तैजसश्चेंद्रियाण्यंगदेवान्वैकारिकोगुणैः ॥ १६ ॥ महान्ग्रसत्यहंकारंगुणाःसत्वादयश्चतम् ॥ ग्रसतेऽव्याकृतंराजन्गुणान्कालेननोदितम् ॥ १७ ॥ नतस्यकालावयवैःपरिणामादयोगुणाः ॥ अनाद्यनंतमव्यक्तंनित्यंकारणमव्ययम् ॥ १८ ॥ नयत्रवाचोनमनोनसत्वंतमोरजोवामहदादयोऽमी ॥ नप्राणबुद्धींद्रियदेवतावानसन्निवेशःखलुलोककल्पः ॥ १९ ॥ नस्वप्नजाग्रन्नचतत्सुषुप्तंनखंजलंभूरनिलोऽग्निरर्कः ॥ संसुप्तवच्छून्यवदप्रतर्क्यंतन्मूलभूतंपदमामनंति ॥ २० ॥ लयःप्राकृतिकोह्येषपुरुषाव्यक्तयोर्यदा ॥ शक्तयःसंप्रलीयंतेविवशाःकालविद्रुताः ॥ २१ ॥

यमपक्षयशून्यम् सर्वत्रहेतुकारणमिति ॥ १८ ॥ किंचवागादिगोचरस्यसविशेषस्यविकाराभवंति इदंतुनतथेत्याह नयत्रेतिद्वाभ्याम् लोककल्पः लोकरूपःसन्निवेशोरचनाविशेषः ॥ १९ ॥ स्वप्नजाग्रत् स्वप्नजागरावस्थायुक्तं सुषुप्तवत्इंद्रियाभावात् शून्यसादृश्येहेतुःअप्रतर्क्यं नपुनःशून्यमेवेत्याह तदिति ॥ २० ॥ उपसंहरति लयइति शक्तयः सत्वादयः ॥ २१ ॥